

[Pradžia](#) > ... > [Jūsų Teisės](#) > [Pagrindinės Teisės](#) > Malta

Nacionaliniai teismai ir neteisminės įstaigos

Turinį pateikė

Malta

Malta

Nacionaliniai teismai

Adresas:

First Hall Civil Court (Constitutional Jurisdiction)
Constitutional Court
Courts of Justice
Republic Street,
Valletta
Malta

Trumpas paaiškinimas dėl institucijos nagrinėjamų pareiškimų tipo

Bet kuris asmuo, manantis, kad jo atžvilgiu buvo pažeistos, yra pažeidžiamos ar gali būti pažeistos Konstitucijos 33–45 straipsnių (pagrindinės žmogaus teisės) nuostatos, arba kitas asmuo, kurį Maltos civilinių bylų teismo pirmieji rūmai (*Civil Court, First Hall*) paskiria bet kurio taip teigiančio asmens prašymu, gali kreiptis į Civilinių bylų teismo pirmuosius rūmus, prašydamas atlyginti žalą, jeigu dėl to paties klausimo teisiškai negalima paduoti jokio kito ieškinio.

Ieškinį dėl žmogaus teisių gali paduoti tik asmuo, kuriam teisiniu požiūriu padarytas tiesioginis poveikis. Tai yra pagrindinis reikalavimas.

Svarbu pabrėžti, kad prieš pateikdamas ieškinį dėl žalos atlyginimo Civilinių bylų teismo pirmiesiems rūmams, įgyvendinantiems savo konstitucinę jurisdikciją, asmuo pirmiausia privalo išnaudoti visas įmanomas priemones, t. y. kitas tinkamas žalos atlyginimo priemones.

Taigi, jei asmuo mano, kad pažeistos jo pagrindinės žmogaus teisės, jis pirma privalo išnaudoti įmanomas priemones. Jeigu šis bandymas nesėkmingas, tuomet asmuo gali pateikti ieškinį Civilinių bylų teismo pirmiesiems rūmams (įgyvendinantiems konstitucinę jurisdikciją). Civilinių bylų teismo pirmiesiems Rūmams priėmus sprendimą, bet kuri šalis gali pateikti apeliacinį skundą Konstituciniam Teismui. Taigi Konstitucinis Teismas yra antrosios instancijos teismas. Tik tuomet, jei asmuo pralaimi bylą Konstituciniame Teisme arba nesutinka su Konstitucinio Teismo sprendimu ar šis sprendimas jo netenkina, jis gali kreiptis į Europos Žmogaus Teisių Teismą Strasbūre.

Trumpas paaiškinimas dėl procedūros po pareiškimų pateikimo

Jeigu nagrinėjant bylą Magistratų teisme (*Magistrate's Court*) kyla konstitucinis klausimas, Magistratų teismas išsiaiškina, ar keliamas klausimas nėra paviršutiniškas ar nepagrįstas. Jeigu teismas nusprendžia, kad jis paviršutiniškas ar nepagrįstas, tokio sprendimo negalima apskųsti. Kita vertus, jei klausimas nelaikomas paviršutinišku ar nepagrįstu, magistratas perduoda bylą nagrinėti Civilinių bylų teismo pirmiesiems rūmams (įgyvendinantiems konstitucinę jurisdikciją). Jeigu asmens netenkina Civilinių bylų teismo pirmųjų rūmų (konstitucinė jurisdikcija) sprendimas, jis turi teisę pateikti apeliacinį skundą Konstituciniam Teismui ir tuomet,

kai Konstitucinis Teismas priima sprendimą, byla grąžinama nagrinėti Magistratų teismui.

Civilinių bylų teismo pirmiesiems rūmams teikiamame ieškinyje turi būti glaustai ir aiškiai išdėstyti faktai, kuriais grindžiamas ieškinys, ir nurodyta Konstitucijos nuostata ar nuostatos, kurios, kaip teigiama, buvo pažeistos ar gali būti pažeistos.

Ieškinyje taip pat nurodoma, kokio žalos atlyginimo prašo ieškovas, jeigu pagal įstatymą teismas, tenkindamas ieškinį, savo jurisdikcijos ribose gali taikyti kurį nors kitą žalos atlyginimą būdą, kuris, jo nuomone, yra tinkamesnis.

Apeliacinis procesas

Civilinių bylų teismo pirmųjų rūmų nagrinėjamose bylose ieškinys nedelsiant įteikiamas atsakovui ir teismas nustato posėdžio datą per aštuonias darbo dienas nuo ieškinio pateikimo arba nuo atsakovo atsiliepimo pateikimo per nustatytą terminą, o jeigu atsiliepiamas nepateikiamas – nuo tokio termino pabaigos.

Apeliacinis skundas pateikiamas per aštuonias darbo dienas nuo skundžiamo sprendimo datos ir atsakovas gali pateikti rašytinį atsiliepiamą per šešias darbo dienas nuo skundo įteikimo.

Teismas, priimantis sprendimą, kuris gali būti skundžiamas Konstituciniam Teismui, skubiais atvejais gali esant bet kurios šalies prašymui (netgi žodiniame), pateiktam tuoj pat po tokio sprendimo paskelbimo, sutrumpinti apeliacinio skundo ar atsiliepiamo pateikimo terminą. Jeigu bet kuri šalis tuoj pat po sprendimo paskelbimo nepateikia tokio prašymo, bet kuri šalis gali tokį prašymą nurodyti pareiškime, pagal kurį teismas, priėmęs sprendimą, nedelsdamas išklausęs šalis gali, jei mano esant reikalinga, priimti atitinkamą nutartį.

Paskyrus nagrinėti bylą posėdyje teismas, atsižvelgdamas į gero teisingumo vykdymo principus, užtikrina, kad bylos nagrinėjimas būtų operatyvus ir posėdžiai vyktų vieną dieną po kitos, o jei tai neįmanoma – kad laikotarpiai tarp datų būtų kuo trumpesni.

Nagrinėjant ieškinius, grindžiamus Konstitucija ir Europos Konvencijos įstatymu (*European Convention Act*), taip pat bylose, kurios turi būti nagrinėjamos skubiai, posėdis, jei reikia, skiriamas antroje dienos pusėje, kad nebūtų trukdomas teismo darbas pagal iš anksto sudarytą tvarkaraštį, o papildomi posėdžiai skiriami vieną dieną po kitos, kol byla baigiama nagrinėti ir nustatoma sprendimo paskelbimo data.

Trumpas paaiškinimas dėl galimos bylos baigties

Nuo 1987 m. Maltoje kiekvienas asmuo, kuris pasibaigus procesui Civilinių bylų teismo pirmuosiuose rūmuose ir Maltos Konstituciniame Teisme nesutinka su Konstitucinio Teismo sprendimu ar šis sprendimas jo netenkina, turi teisę kreiptis į Europos Žmogaus Teisių Teismą Strasbūre.

Nors apeliacinį skundą Konstituciniam Teismui gali pateikti ir asmuo, ir vyriausybė, kreiptis į Europos Žmogaus Teisių Teismą gali teikti tik asmuo (individualios peticijos teisė). Taigi vyriausybė negali kreiptis į Europos Žmogaus Teisių Teismą.

Ombudsmenas

Adresas:

Office of the Ombudsman
11, St Paul's Street,
Valletta VLT 1210
Malta

Trumpas paaiškinimas dėl institucijos nagrinėjamų pareiškimų tipo

Parlamento ombudsmeno institucijos paskirtis yra ginti asmenų teises ir vykdyti teisinę priežiūrą tų, kuriems suteikti viešieji įgaliojimai. Praktika rodo, kad tai yra svarbi priemonė kuriant taisykles, susijusias su vyriausybės veikla ir vienodu bei tinkamu teisės taikymu. Ombudsmenas, kaip parlamento pareigūnas, papildo parlamentinį darbą, stebėdamas tai, ką daro vyriausybė. Taip ombudsmenas sustiprina parlamento instituciją ir demokratinį procesą, kurio metu parlamentas kontroliuoja vyriausybę.

Ombudsmenas tiria piliečių skundus, kad dėl netinkamo administravimo, kurį lėmė nesąmoningas ar tyčinis netinkamas naudojimas vykdomaisiais įgaliojimais arba nepagrįsti ir neadekvatūs viešosios valdžios institucijų veiksmai, šių piliečių nuomone, buvo pažeistos ekonominės, socialinės ir kultūrinės jų teisės.

Tai skundai, be kita ko, dėl:

- pernelyg ilgo delsimo, kurio galima išvengti, priimant sprendimus, atsakant į korespondenciją ir suteikiant piliečiams teises;
- šališko taisyklių ir procedūrų taikymo bei tinkamų procedūrų nesilaikymo;
- administracinių veiksmų ir praktikos, kurie neatitinka to, kaip viešosios įstaigos pastaruoju metu elgėsi panašiomis aplinkybėmis;
- neleidimo susipažinti su informacija, kuria piliečiai tiesiogiai suinteresuoti, ir atsisakymo suteikti pakankamą informaciją;
- skirtingo elgesio su tokioje pačioje padėtyje esančiais piliečiais;
- viešųjų pareigūnų nemandaus elgesio su piliečiais;
- klaidų tvarkant piliečių reikalus;
- nelankstaus taisyklių ir procedūrų taikymo, lemiančio nelygybę;
- piliečių neinformavimo apie bet kokią teisę pateikti skundą, kurią jie gali turėti, ir apie tai, kaip jie gali skųsti sprendimus, kurie pažeidžia jų interesus;
- nuostolių, kuriuos viešoji įstaiga padarė piliečiams, neatlyginimo ir neatsižvelgimo į siūlymus imtis tinkamų teisių gynimo priemonių, pvz., atsiprašyti, pasiaiškinti ir sumokėti kompensaciją *ex gratia*, net jei nėra atitinkamų teisinių nuostatų;
- valdžios institucijų pareigos nurodyti veiksmų ir sprendimų motyvus asmenims, kuriems tokiais veiksmais ir sprendimais daromas tiesioginis poveikis, nevykdymo;
- veiksmų, kurie nebuvo teisingi ir nepriklausomi, bei šališkumo, išankstinės nuomonės ir palankesnio režimo taikymo bet kokiais pagrindais.

Trumpas paaiškinimas dėl procedūros po pareiškimo pateikimo

Pirmas dalykas, kurį padaro ombudsmenas, gavęs skundą, yra nustatyti, ar skundas priimtinas. Jeigu jis nepriimtinas, skundo pateikėjas informuojamas, kad ombudsmenas nenagrinės šio klausimo. Kita vertus, jei skundas priimtinas, atliekamas tyrimas siekiant nustatyti, ar administravimas iš tikrųjų buvo netinkamas.

Apie skundo gavimą Tarnyba patvirtina per 48 valandas ir tyrimo pareigūnas informuoja pareiškėjus, kas teiks pagalbą ombudsmenui nagrinėjant atitinkamą bylą ir kas bus pasirengęs priimti juos konsultacijai. Patvirtinant skundo gavimą taip pat pateikiama informacija apie tai, kokių veiksmų bus imtasi skundui išnagrinėti.

Vidutinė skundo tyrimo trukmė yra 50–60 darbo dienų.

Jeigu skundas priimtinas, Ombudsmenas pirmiausia peržiūri aplinkybes, kuriomis grindžiamas skundas, kad nustatytų faktus.

Apie ketinimą atlikti tyrimą Ombudsmenas informuoja atitinkamo departamento vadovą arba, jei reikia, atitinkamos organizacijos generalinį direktorių arba vietos tarybos merą.

Jei Ombudsmenas mano, kad to reikia, jis gali paprašyti, kad minėti asmenys pateiktų informacijos. Ombudsmenas turi teisę šaukti liudytojus ir priimti priesaiką iš bet kurio liudytojo ar asmens, susijusio su tyrimu, bei pareikalauti, kad jie duotų parodymus.

Jeigu duoti parodymus šaukiamas asmuo be pakankamos priežasties atsisako, remdamasis visomis savo žiniomis, atsakyti į Ombudsmeno jam pateiktus klausimus arba atsisako pateikti reikalaujamus dokumentus, tai laikoma nusikalstama veika. Tačiau ne vienas asmuo, teikiantis Ombudsmenui įrodymus, negali būti verčiamas atsakyti į jokių klausimus, dėl kurių jo atžvilgiu gali būti pradėtas baudžiamasis persekiojimas. Kiekvienam liudytojui suteikiamos tokios pačios teisės, kaip ir liudytojui, duodančiam parodymus teisme.

Atlikdamas tyrimą, susijusį su departamentu, organizacija ar vietos taryba, Ombudsmenas bet kuriuo metu gali vykstant tyrimui ar po jo susisiekti su ministru, departamento vadovu, generaliniu direktoriumi, meru ar bet kuriuo kitu asmeniu, kuris to prašo ar kuriam pateikta rekomendacija, kuri yra tyrimo dalykas.

Jeigu tyrimo metu ar po jo Ombudsmenas mano, kad yra reikšmingų įrodymų dėl bet kurio departamento,

organizacijos ar vietos tarybos bet kurio pareigūno ar darbuotojo padaryto didelio pareigų pažeidimo ar nusižengimo, jis perduoda bylą tinkamai institucijai, įskaitant policiją.

Trumpas paaiškinimas dėl galimų procedūros rezultatų

Remdamasis atliktu tyrimu, Ombudsmenas susiformuoja nepriklausomą nuomonę, ar tirti veiksmai arba sprendimas:

- atrodo prieštaraujantys teisės aktams;
- buvo nepagrįsti, neteisėti, apsunkinantys ar nepagrįstai diskriminuojantys;
- atitiko teisės aktus ar praktiką, kurie yra ar gali būti nepagrįsti, neteisėti, apsunkinantys ar nepagrįstai diskriminuojantys;
- buvo visiškai ar iš dalies pagrįsti teisės ar fakto klaida;
- buvo neteisingi.

Jeigu Ombudsmenas mano, kad:

- klausimą reikėtų perduoti toliau spręsti tinkamai institucijai arba
- reikėtų ištaisyti neveikimo pasekmes arba
- reikėtų sprendimą atšaukti ar pakeisti arba
- reikėtų keisti praktiką, kuria buvo grindžiamas sprendimas, rekomendacija, veiksmai ar neveikimas, arba
- reikėtų persvarstyti teisės aktą, kuriuo buvo grindžiamas sprendimas, rekomendacija, veiksmai ar neveikimas, arba
- turėjo būti nurodyti sprendimai motyvai arba
- reikėtų imtis kitų veiksmų,

Ombudsmenas išdėsto savo nuomonę ir jos pagrindimą atitinkamam departamentui, organizacijai ar vietos tarybai ir gali pateikti, jo nuomone, tinkamas rekomendacijas. Tokiu atveju jis gali prašyti, kad departamentas, organizacija ar vietos taryba jam praneštų per nustatytą terminą apie veiksmus, kurių jis siūlo imtis įgyvendinant jo rekomendacijas. Tyrimo atveju Ombudsmenas taip pat nusiunčia savo ataskaitos ar rekomendacijos kopiją atitinkamam ministrui ir merui, jei atvejis susijęs su vietos taryba.

Jeigu per pagrįstą laikotarpį nuo ataskaitos pateikimo nesiimama jokių veiksmų, Ombudsmenas, įgyvendindamas savo diskreciją ir išnagrinėjęs pastabas, jei departamentas, organizacija ar vietos taryba jų pateikė, gali nusiųsti ataskaitos ir rekomendacijos kopiją Ministrui Pirmininkui ir po to gali teikti šią ataskaitą Atstovų rūmams, jei mano, kad tai reikalinga.

Jokia Ombudsmeno procedūra ar rekomendacija negali būti skundžiama teismui, išskyrus pagrindą dėl kompetencijos nebuvimo.

Paprastai Ombudsmenas turi įgaliojimus inicijuoti tyrimą ar išreikšti nuomonę savarankiškai, t. y. nebūtinai skundas, kad jis galėtų peržiūrėti klausimą ar procedūrą. Ombudsmenas taip pat turi įgaliojimus teikti administracinio pobūdžio ar teisėkūros rekomendacijas. Be to, jis gali nuspręsti pateikti rekomendacijas vyriausybei, kaip reikėtų keisti kai kurių klausimų sprendimo būdus, ir rekomenduoti, kad teisės aktas būtų pakeistas. Tačiau Ombudsmeno sprendimas nėra privalomas. Ombudsmeno sprendimas reikšmingas moraliniu ir politiniu požiūriu ta prasme, kad nepriklausoma ir gerbiama institucija siūlo nutraukti tam tikrą praktiką arba pakeisti konkretų teisės aktą. Todėl asmuo negali kreiptis į teismą ar prašyti, kad teismas išduotų vykdomąjį raštą dėl Ombudsmeno sprendimo įvykdymo.

Specializuotos žmogaus teisių įstaigos

Ombudsperson for rights of the child

Vaikų reikalų komisaras

Adresas:

Commissioner for Children
Centru Hidma Socjali
469, St Joseph High Rd,

Santa Venera SVR 1012
Malta

Jeį taikoma – institucijos skyrius ar padalinys, priimantis pareiřkimus

Agency Appogg (Agentūra Appogg)

Agentūra teikia kokybiřkas paslaugas, skirtas ginti pažeidžiamus vaikus ir paauglius iki 18 metų, kurie patiria prievartą ir (ar) jais nesirūpinama, arba yra pavojus, kad jie patirs prievartą ir (ar) jais nebus rūpinamasi.

Vaikų apsaugos tarnybos tiria visuomenės ir profesionalų, dirbančių su vaikais bei jų šeimomis, praneřimus, jeigu yra įtarimų, kad vaikas patiria arba yra pavojus jam patirti didelę žalą dėl fizinės, seksualinės, emocinės prievartos ir (ar) nepriežiūros.

Trumpas paaiřkinimas dėl institucijos nagrinėjamų pareiřkimų tipo

Skundai dėl šeimos dalykų, be kita ko, buvo susiję su sutuoktinių gyvenimu skyriumi (separacija) ir vaiko globa. Tokiose bylose retai klausoma vaiko nuomonės. Kadangi teismo sprendimas turės didelį poveikį vaiko gyvenime, labai svarbu, kad būtų tinkamai atsižvelgta į vaiko nuomonę.

Skundai susiję su švietimo klausimais, dėl pavojingų statybinių įrenginių mokyklų prieigose ir kai kurių mikroautobusų, naudojamų mokiniams vežti, būklės.

Skundai dėl teismų sprendimų, susijusių su vaiko išlaikymu ir globa; tokiais atvejais tėvai dažnai ginčija teismų sprendimus, kurie, jų nuomone, šaliřki ir žalingi vaikui.

Skundai dėl vaikų registracijos klubuose, kuriuose vaikai išnaudojami nesuteikiant galimybės sportuoti ir gauti iš to naudos. Skundai dėl blogėjančios žaidimų aikštelių būklės, kuri kelia susirūpinimą dėl jomis besinaudojančių vaikų saugumo.

Skundai dėl prievartos.

Trumpas paaiřkinimas dėl procedūros po pareiřkimo pateikimo

Tyrimą komisaras gali vykdyti bet kuriuo tikslu, susijusiu su komisaro pareigų vykdymu, pagal bet kurio asmens rařytinį skundą komisarui arba paties komisaro iniciatyva. Tačiau komisaras nevykdo tyrimų dėl konkrečių, atskirų vaiko ir jo tėvų ar globėjų konfliktų, be kita ko, dėl tėvų pareigų vykdymo ar kitų klausimų, patenkančių į bet kurio teismo kompetenciją, ir tokiu atveju komisaras nurodo pareiřkėjui atsisakymo atlikti tyrimą priežastį.

Priėmęs sprendimą tirti skundą, komisaras praneša pareiřkėjui apie sprendimą vykdyti tyrimą ir taip pat praneša susijusiam departamentui, agentūrai ar kitam subjektui apie ketinimą vykdyti tyrimą.

Komisaras gali pasiūlyti pareiřkėjui naudotis visomis administracinėmis ar teisminėmis teisių gynybos priemonėmis.

Tyrimo tikslais komisaras gali pareikalauti, kad bet kuris asmuo, turintis tyrimui svarbių dokumentų ar informacijos, pateiktų tokius dokumentus ir (ar) informaciją rařtu ir (ar) atvyktų nustatytu laiku ir vietoje pateikti informaciją prisiekus.

Komisaras gali šaukti liudytojus, priimti priesaiką iš bet kurio su tyrimu susijusio asmens ir pareikalauti, kad jie suteiktų reikalingą informaciją. Nepaisant to, joks asmuo negali būti įpareigotas pateikti informaciją ar dokumentus, kuriuos toks asmuo negalėtų būti įpareigotas pateikti nagrinėjant civilinę ar baudžiamąją bylą teisme.

Trumpas paaiřkinimas dėl galimų procedūros rezultatų

Jeigu tyrimo eigoje komisaras nustato, kad asmuo veiksmai pažeidžia ar gali pažeisti baudžiamąją teisę, komisaras nedelsdamas apie tai praneša *Attorney General* (generalinis prokuroras).

Komisaras parengia ir paskelbia kiekvieno oficialaus tyrimo išvadų ataskaitą ir, jei reikia ir tikslinga, pateikia joje

rekomendacijas.

Jei reikia ir tikslinga, komisaras gali rekomenduoti, kad veiksmų imtųsi kiti asmenys ar įstaigos, ir gali paskelbti tokias rekomendacijas, jei, komisaro nuomone, to reikia, tačiau neatskleidžiant asmens, apie kurį kalbama ataskaitoje, tapatybės.

Jeigu komisaras nusprendžia pateikti rekomendacijas, parengtoje ataskaitoje paaiškinamos rekomendacijų pateikimo priežastys ir tokios ataskaitos kopija išsiunčiama asmeniui ar įstaigai, kuriam skiriamos rekomendacijos.

Jeigu paaiškėja, kad asmuo ar įstaiga nesilaiko Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijos, kurią Malta ratifikavo, komisaras gali teikti rekomendacijas pranešimo apie laikymąsi forma ir jame pateikti savo nuomonę apie tai, koku būdu nesilaikyta konvencijos ir kokių veiksmų reikėtų imtis, kad jos būtų laikomasi.

Jei reikia, komisaras gali atlikti bet kurio sprendimo ar politinio pasiūlymo, turinčio įtakos vaikams, poveikio vaikams vertinimą. Komisaras taip pat gali paskelbti poveikio vaikams įvertinimą.

Equality Body

National Commission for the Promotion of Equality (Nacionalinė lygybės skatinimo komisija)

Adresas:

Flat 4, Gattard House,
National Road,
Blata I-Bajda
Malta

Trumpas paaiškinimas dėl institucijos nagrinėjamų pareiškimų tipo

Kiekvienas asmuo, manantis, kad jis yra diskriminuojamas dėl lyties, rasės ar etninės kilmės, gali pateikti skundą Nacionalinei lygybės skatinimo komisijai (NCPE).

Komisija nagrinėja pareiškimus, susijusius su diskriminacija dėl lyties ar šeimyninių pareigų, t. y.:

- mažiau palankiu tiesioginiu ir netiesioginiu vyrų ir moterų vertinimu dėl lyties ar šeimyninių pareigų;
- mažiau palankiu moters vertinimu dėl esamo ar galimo nėštumo ar gimus vaikui;
- mažiau palankiu vyrų ir moterų vertinimu dėl tėvystės, šeimyninių pareigų ar kai kurių kitų su lytimi susijusių priežasčių;
- bet koku tam tikra nuostata, kriterijumi ar praktika grindžiamu vertinimu, dėl kurio vienos lyties asmenys, palyginti su kitos lyties asmenimis, atsiduria nepalankioje padėtyje, išskyrus atvejus, kai tokia nuostata, kriterijus ar praktika yra tinkama ir būtina bei gali būti pateisinta objektyviais, su lytimi nesusijusiais veiksniais.

Be to, ji nagrinėja pareiškimus dėl diskriminacijos užimtumo srityje, t. y. tiesioginės ar netiesioginės asmens diskriminacijos nuostatomis, kuriomis remiantis nustatoma, kam turėtų būti pasiūlyta darbo sutartis, arba sąlygomis, kuriomis siūloma įdarbinti, arba nusprendžiant, kas turėtų būti atleidžiamas iš darbo.

Kiti pareiškimai susiję su asmens diskriminacija teikiant bankų, finansų įstaigų ar draudimo bendrovių paslaugas.

Savarankiškai dirbančių asmenų sutuoktinių, kurie nėra darbuotojai ar partneriai, tačiau dalyvauja savarankiškai dirbančių asmenų veikloje ir atlieka tokias pačias ar pagalbines užduotis, kaip ir jų sutuoktinis, diskriminacija.

Asmens diskriminacija sprendžiant dėl galimybės lankyti kursus, dėl profesinio mokymo ar orientavimo, dėl pedagoginės pagalbos teikimo studentams ar stažuotojams, taip pat sudarant ir įgyvendinant mokymo programas ir vertinant studentų ar stažuotojų įgūdžius ir žinias.

Pareiškimai dėl seksualinio priekabiavimo, kuris apibrėžiamas kaip fiziškai intymūs veiksmai kito asmens atžvilgiu arba seksualinių paslaugų reikalavimas iš kitų asmenų arba bet kokie veiksmai ar elgesys kitų asmenų atžvilgiu, turintys seksualinių užuominų, įskaitant pasakytus žodžius, parodytus gestus, užrašyto teksto, vaizdų

ar kitokios medžiagos kūrimą, rodymą ar perdavimą, kai veiksmi, žodžiai ar elgesys yra nepageidaujami asmenų, kuriems jie skiriami, ir juos pagrįstai galima laikyti įžeidžiančiais, žeminančiais ar bauginančiais asmenis, kuriems jie skiriami.

Diskriminacija skelbiant ar rodant skelbimus ar reklamuojant laisvas darbo vietas, kai darbo ieškantys asmenys tarpusavyje diskriminuojami, arba prašant, kad šie asmenys pateiktų informaciją, susijusią su jų asmeniniu gyvenimu ar šeimos planais.

Trumpas paaiškinimas dėl procedūros po pareiškimo pateikimo

Gavęs rašytinį asmenų, kurie teigia esą diskriminuojami, skundą, komisaras gali inicijuoti tyrimą dėl bet kurio klausimo, kuris susijęs su tariamai neteisėtais veiksmais ar neveikimu.

Visa Komisijai tirti perduota informacija tvarkoma konfidencialiai.

Apie kiekvieno skundo gavimą patvirtinama raštu.

Už skundus atsakinga NCPE pakomisė susirenka aptarti gautus skundus ir raštu informuoja skundžiamas šalis apie išdėstytus argumentus bei prašo nurodyti, kaip jos vertina atitinkamas aplinkybes.

Siekiant tinkamiau vykdyti tyrimą, taip pat gali būti organizuojami tiesioginiai pokalbiai.

Be to, Komisija gali sušaukti abi šalis ir tarpininkauti siekiant rasti visiems susijusiems asmenims priimtina sprendimą, jei abi šalys su tuo sutinka.

NCPE stengiasi užtikrinti, kad kiekvienas skundas būtų nagrinėjamas kuo trumpiau.

Trumpas paaiškinimas dėl galimų procedūros rezultatų

Atlikęs tyrimą komisaras gali skundą atmesti.

Jeigu komisaras mano, kad skundas pagrįstas ir skundžiamas veiksmas laikytinas nusikalstama veika, jis praneša policijos komisarui (*Commissioner of Police*), kad šis imtųsi veiksmų.

Jeigu skundžiami veiksmai nelaikytini nusikalstama veika, komisaras nurodo asmeniui, kurio atžvilgiu pateiktas skundas, atitaisyti padėtį ir tarpininkauja tarp pareiškėjo ir minėto asmens, kad ginčas būtų išspręstas.

Jeigu vienas asmuo tariamai diskriminuoja kitą asmenį, Komisija gali pati perduoti klausimą nagrinėti kompetentingam civilinių bylų ar darbo bylų teismui (*Industrial Tribunal*), kuris spręstų dėl žalos atlyginimo.

Data Protection Body

Data Protection Commissioner (Duomenų apsaugos komisaras)

Adresas:

Office of the Information and Data Protection Commissioner
Airways House, Second Floor
High Street,
Sliema SLM 1549
Malta

Trumpas paaiškinimas dėl institucijos nagrinėjamų pareiškimų tipo

Duomenų apsauga tapo ypač svarbi, nes administracinės institucijos, vykdydamos savo veiklą, surenka daug asmeninės informacijos. Suprantama, viešosios institucijos turi tam tikrų pareigų dėl informacijos, kurią jos surenka. Šiomis pareigomis siekiama išlaikyti pusiausvyrą tarp visuotinės laisvės gauti ir skleisti informaciją, kurią apima saviraiškos laisvė, kaip pagrindinė žmogaus teisė, ir teisės į asmeninio ir šeimos gyvenimo gerbimą, kurią turi visi.

Komisaras tiria skundus dėl:

- nesąžiningo ir neteisėto asmens duomenų tvarkymo;
- asmens duomenų tvarkymo nesiremiant gerąja praktika;
- asmens duomenų rinkimo neteisėtais tikslais;
- asmens duomenų tvarkymo kitais tikslais nei informacija buvo surinkta;
- neprašytos informacijos tiesioginės rinkodaros tikslais, vadinamos brukalu;
- asmens duomenų perdavimo į trečiąją šalį pažeidžiant Duomenų apsaugos įstatymą (*Data Protection Act*).

Trumpas paaiškinimas dėl procedūros po pareiškimo pateikimo

Tyrimo tikslais komisaras turi teisę susipažinti su asmens duomenimis, kurie buvo tvarkomi, ir informacija bei dokumentais, susijusiais su asmens duomenų tvarkymu.

Komisaras teikia konsultacijas suinteresuotosioms šalims, kurioms tyrimu gali būti padarytas tiesioginis poveikis.

Komisaras gali bet kuriam asmeniui pateikti šaukimą atvykti ir duoti parodymus bei pateikti dokumentus.

Komisaras turi tokius pačius, kaip ir policija, įgaliojimus įeiti ir apieškoti bet kokias patalpas, atsižvelgiant į galiojančius įstatymus. Taigi esant skundai komisaras prireikus gali apieškoti patalpas.

Trumpas paaiškinimas dėl galimų procedūros rezultatų

Komisaras gali inicijuoti civilinę bylą tais atvejais, kai Duomenų apsaugos įstatymo nuostatos buvo ar gali būti pažeistos.

Apie bet kokią vykdant tyrimą atskleistą nusikalstamą veiką komisaras informuoja kompetentingas viešąsias institucijas.

Komisaras gali nurodyti blokuoti, ištrinti ar sunaikinti duomenis, nustatyti laikiną ar galutinį draudimą tvarkyti duomenis arba įspėti duomenų valdytoją.

Jeigu komisaras nesurenka pakankamai informacijos, kad būtų galima padaryti išvadą, jog asmens duomenys tvarkomi teisėtai, jis gali uždrausti asmens duomenų valdytojui tvarkyti asmens duomenis bet koku būdu, išskyrus jų saugojimą.

Nusprendęs, kad asmens duomenys buvo ar gali būti tvarkomi neteisėtu būdu, komisaras gali nurodyti ištaisyti padėtį, o jeigu tai nepadaroama arba jei reikalas skubus, komisaras gali uždrausti asmens duomenų valdytojui toliau tvarkyti asmens duomenis bet koku būdu, išskyrus tų duomenų saugojimą.

Jeigu asmens duomenų valdytojas nesiiima saugumo priemonių, komisaras gali skirti administracinę baudą, o jeigu valdytojas toliau nesilaiko reikalavimų, komisaras gali pradėti procedūrą valdytojo atžvilgiu.

Tokia administracinė bauda turi būti sumokėta komisarui kaip civilinė skola pagal vykdytiną sprendimą („executive title“), t. y. panašiai kaip civilinių bylų teismo sprendimu priteista bauda.

Nusprendęs, kad asmens duomenys buvo tvarkomi neteisėtai, komisaras pranešimu įpareigoja asmens duomenų valdytoją ištrinti asmens duomenis.

Kita vertus, jeigu duomenų valdytojo netenkina komisaro sprendimas, valdytojas gali per 15 dienų nuo pranešimo gavimo pateikti pareiškimą Apeliaciniam teismui dėl komisaro sprendimo panaikinimo.

Bet kuris asmuo, kuriam komisaro sprendimu padarytas neigiamas poveikis, turi teisę teikti rašytinę apeliaciją Duomenų apsaugos apeliaciniam teismui (*Data Protection Appeals Tribunal*) per 30 dienų nuo pranešimo apie minėtą sprendimą gavimo.

Other specialised bodies

Nacionalinė neįgalių asmenų komisija (*National Commission Persons with Disability*)

Adresas:

National Commission Persons with Disability
Bugeja Institute,
Braille Street,
Santa Venera SVR 1619
Malta

Jei taikoma – institucijos skyrius ar padalinys, priimančias pareiškimus

Lygių galimybių užtikrinimo skyrius (*Equal Opportunities Compliance Unit*)

Nacionalinės neįgalių asmenų komisijos sekretoriato įsteigtas Lygių galimybių užtikrinimo skyrius, atsakingas už lygių galimybių skatinimą ir Lygių (neįgalių asmenų) galimybių įstatymo (*Equal Opportunities (persons with disability Act)*) įgyvendinimą, taip pat tiriantis veiksmus, susijusius su diskriminacija dėl negalios.

- Šis skyrius teikia konsultacijas ir informaciją šioje srityje;
- remia neįgalius žmones užtikrinant jų teises pagal Lygių galimybių įstatymą;
- dirba, siekdamas keisti politiką, praktiką ir informuotumą, kad neįgaliems žmonėms būtų sudarytos palankesnės sąlygos;
- registruoja ir tiria tariamos diskriminacijos dėl negalios atvejus, derasi dėl teisingo problemos sprendimo ir kraštutiniu atveju siekia teisių gynimo teismuose.

Trumpas paaiškinimas dėl institucijos nagrinėjamų pareiškimų tipo

Palaipsniui gerėja neįgalių asmenų ir jų šeimų informuotumas apie jų teises. Komisija daro viską, kas įmanoma, kad užregistruotų, ištirtų neįgalių asmenų skundus ir priimtų sprendimą.

Komisija, be kita ko, nagrinėja tokius pareiškimus:

- prašymus dirbti mažiau valandų;
- prašymus dėl mokymosi pagalbininko įdarbinimo;
- skundus dėl tinkamo transporto į mokyklą trūkumo;
- skundus dėl nepakankamų galimybių patekti į bažnyčias, teatrus, muzikos klubus, tualetus, banko skyrius, viešbučius, restoranus, taip pat dėl šaligatvio nuožulnumų trūkumo ir netinkamų šaligatvių;
- skundus dėl priekabiavimo prie neįgalių asmenų;
- skundus dėl liftų trūkumo;
- skundus dėl automobilių su rankiniu valdymu nuomos paslaugų trūkumo;
- skundus dėl tinkamo būsto trūkumo;
- dėl diskriminuojančio kelionių draudimo.

Trumpas paaiškinimas dėl procedūros po pareiškimo pateikimo

Komisija gali pati inicijuoti tyrimą dėl bet kurio klausimo, susijusio su veiksmais, kurie tariamai neteisėti pagal Lygių (neįgalių asmenų) galimybių įstatymo nuostatas.

Komisija taip pat gali inicijuoti tyrimą, gavusi rašytinį skundą, kad asmuo tariamai atliko veiksmus, kurie yra neteisėti pagal Lygių (neįgalių asmenų) galimybių įstatymo nuostatas.

Tokį skundą Komisijai gali pateikti bet kuris nuo minėtų veiksmų nuketėjęs asmuo arba protinę negalią turinčio asmens vienas iš tėvų, teisinis rūpintojas ar šeimos narys.

Jeigu asmeniui, pageidaujančiam pateikti skundą, reikia pagalbos suformuluoti skundą žodžiu ar raštu, Komisija suteikia tokiam asmeniui reikalingą pagalbą.

Gavus rašytinį skundą, išsiunčiamas patvirtinimas. Skyrius išnagrinėja skundą ir, jeigu jo negalima laikyti pagrįstu, pareiškėjas informuojamas raštu ir nurodomos galimos alternatyvios teisių gynbos priemonės.

Jeigu skundas laikytinas pagrįstu ir iš pirmo žvilgsnio diskriminacija egzistuoja, skyrius imasi tirti skundą.

Skundžiamam asmeniui išsiunčiamas pranešimas apie skundą ir paprašoma pateikti pastabas. Jos padeda skyriui susikurti išankstinę nuomonę.

Paprašoma, kad skundžiamas asmuo pateiktų pasiūlymą, nurodydamas kaip ir kada (per kokį laikotarpį) gali būti imtasi veiksmų diskriminacijai pašalinti.

Skyrius taiko tarpininkavimo procedūras, kad būtų susitarta dėl greitas ir teisingo problemos sprendimo.

Jei to padaryti nepavyksta, Komisija privalo imtis teisinių veiksmų Arbitražo centre (*Arbitration Centre*) ar teismuose.

Trumpas paaiškinimas dėl galimų procedūros rezultatų

Atlikusi tyrimą Komisija gali imtis reikalingų teisinių veiksmų.

Jeigu vienas asmuo tariamai diskriminuoja kitą asmenį, Komisija pati gali kreiptis į Civilinių bylų teismo pirmuosius rūmus. Tačiau toks kreipimasis neužkerta kelio teisiškai suinteresuotam asmeniui pareikšti ieškinį, susijusį su diskriminacija, įskaitant ieškinį teismui dėl žalos atlyginimo.

Komisija bando siekti taikių susitarimų.

Pabėgėlių komisija ir Pabėgėlių apeliacinė taryba

Adresas:

Malta Emigrants' Commission
Dar l-Emigrant,
Castille Place,
Valletta
Malta

Emigrantų komisija yra nevyriausybinė, pelno nesiekianti, savanoriška organizacija, kuri įsteigta siekiant padėti žmonėms, kuriems reikalinga pagalba, ir ginti juos, teikiant nemokamas paslaugas, konsultacijas ir apsaugą.

Ji teikia paslaugas visiems su migracija susijusiems asmenims, tarp jų – imigrantams, pabėgėliams ir turistams.

Trumpas paaiškinimas dėl institucijos nagrinėjamų pareiškimų tipo

Pabėgėlių komisaro tarnybos pagrindinė užduotis yra priimti, nagrinėti ir išspręsti prieglobsčio prašymus, kaip numatyta Pabėgėlių įstatyme (*Refugees Act*). Pagrindinis Tarnybos tikslas yra užtikrinti visiškai nepriklausomą, teisingą, veiksmingą ir sklandų procesą, kurio metu nustatoma, ar asmuo atitinka kriterijus, kartu užtikrinant, kad posėdžiai dėl prašymų, jų analizė ir išsprendimas būtų kuo kokybiškesni.

Apgyvandinimo centruose prieglobsčio prašytojai gali užpildyti pabėgėlių komisarui skirtą registracijos formą, vadinamą preliminariu klausimynu. Ši forma imigrantams pateikiama uždaruose centruose kartu su svarbia informacija, atsižvelgiant į imigrantų teisę kreiptis tarptautinės apsaugos.

Preliminarus klausimynas parengtas keliomis kalbomis, kad imigrantams būtų patogų šią formą užpildyti.

Pabėgėlių komisaro tarnybos darbuotojai teikia informaciją trečiųjų šalių piliečiams apie prieglobsčio procedūrą ir informuoja juos apie jų teises ir pareigas viso procesu metu. Prieglobsčio prašytojams taip pat padeda tarnybos parūpinti vertėjai žodžiu, kad būtų sudarytos sąlygos tinkamai užpildyti preliminarų klausimyną.

Trumpas paaiškinimas dėl procedūros po pareiškimo pateikimo

Gavusi oficialią prašymo dėl pabėgėlio statuso pripažinimo formą, Tarnyba organizuoja pokalbius su prašytojais. Pokalbius veda Pabėgėlių komisaro tarnybos darbuotojai, jei reikia, padedant vertėjams žodžiu.

Prieglobsčio prašytojui primenama apie prašytojo teises bei pareigas pagal teisės aktus, įskaitant teisę kreiptis į Jungtinių Tautų vyriausiąjį pabėgėlių reikalų komisarą.

Prašytojams sudaromos reikiamos sąlygos ir galimybė išsamiai išdėstyti savo argumentus, pagrįsti juos turimais liudijimais ir dokumentais bei tinkamai paaiškinti visus prašyme nurodytus motyvus.

Pabėgėlių komisaras pirmiausia patikrina, ar prašytojas atitinka kriterijus, kad remiantis teisės aktais galėtų būti pripažintas pabėgėliu. Jeigu asmuo neatitinka pabėgėlių apsaugos kriterijų, tarnyba toliau tikrina, ar prašytojas atitinka teisės aktuose nustatytus papildomos apsaugos kriterijus.

Trumpas paaiškinimas dėl galimų procedūros rezultatų

Pabėgėlių komisaro rekomendacija kiekvienu atveju teikiama Vidaus reikalų ministerijai. Prašytojams įteikiama rekomendacijos kopija, kartu su konfidencialiu pranešimu, kuriame išdėstomi rekomendacijos motyvai. Jeigu teikiama neigiama rekomendacija, prašytojai taip pat informuojami apie jų teisę pateikti apeliaciją dėl rekomendacijos Pabėgėlių apeliacinei tarybai ir apie tokiu atveju taikomą procedūrą.

Pabėgėlių komisaro tarnyba gali rekomenduoti dviejų tipų apsaugą – suteikti pabėgėlio statusą ir papildomą apsaugą.

Nusprendęs, kad netenkinamos prieglobsčio prašytojo pripažinimo pabėgėliu sąlygos, Pabėgėlių komisaras ministrui gali rekomenduoti suteikti prašytojui papildomą apsaugą. Ji taikoma prieglobsčio prašytojams, kurių prašymas atmetas ir kuriems realiai grėstų didelė žala, jei būtų grąžinti į savo kilmės šalį.

Tokią rekomendaciją komisaras teikia net ir tais atvejais, kai realus pavojus patirti didelės žalos atsiranda po sprendimo nesuteikti papildomos apsaugos priėmimo.

Pabėgėlių komisaro tarnyba taip pat gali rekomenduoti, kad Vidaus reikalų ministerija taikytų kitą apsaugos režimą – laikiną humanitarinę apsaugą. Tai administracinė procedūra, taikytina konkrečiais ir ypatingais atvejais, kai nustatoma, kad prašytojai neatitinka pripažinimo pabėgėliu arba papildomos apsaugos suteikimo kriterijų, tačiau, nepaisant to, pripažįstama, kad jiems reikia apsaugos dėl konkrečių humanitarinių priežasčių.

Kita

Maltos paramos nusikaltimų aukoms įstaiga (*Victim Support Malta*)

Adresas:

Victim Support Malta
Dun Guzepp Gonzi Street,
Tarxien TXN 1633
Malta

Trumpas paaiškinimas dėl institucijos nagrinėjamų pareiškimų tipo

Victim Support Malta įkurta 2004 m. birželį ir oficialiai įsteigta 2006 m. liepą. Organizacija dirba su asmenimis, nukentėjusiais nuo bet kokių nusikaltimų, įskaitant smurtą šeimoje ir seksualinį priekabiavimą, taip pat netekusiais artimųjų.

Victim Support Malta tikslai yra:

- rinkti ir tvarkyti informaciją apie baudžiamąsias ir gydymo procedūras;
- bendradarbiauti su susijusiomis agentūromis ir teikti nukentėjusiems asmenims ir liudytojams teisme konsultacijas apie minėtas procedūras;
- konsultuoti nusikaltimų aukas ir liudytojus teisme bei stebėti jų poreikius;
- skatinti asmenis ir organizacijas pradėti profesionalias baudžiamojo teisingumo ir su nusikaltimais susijusių dalykų studijas bei teikti jiems pagalbą.

Trumpas paaiškinimas dėl procedūros po pareiškimo pateikimo

Asmenys, nukentėję nuo bet kokio nusikaltimo ir susisiekę su *Victim Support Malta*, nedelsiant sujungiami su koordinatoriumi. Bendraudamas su nukentėjusiu nuo nusikaltimo asmeniu, koordinatorius greitai ir preliminariai įvertina padėtį. Jis įvertina padėties sudėtingumą. Dažniausiai užregistruojamas nukentėjusio asmens vardas ir

pavardė bei kontaktiniai telefonai.

Po šio trumpo pokalbio koordinatorius perduoda duomenis vienam iš profesionaliai parengtų savanorių. Tai visuomenės nariai, kurie nuo keturių iki šešių savaičių trukmės kursuose buvo apmokyti teikti nukentėjusiems nuo nusikaltimo asmenims informaciją bei pagalbą.

Paskirtas savanoris kuo greičiau susisiečia su nukentėjusiu nuo nusikaltimo asmeniu ir visiems patogiu laiku paskiria įvadinį susitikimą. Susitikimo metu savanoris iš nukentėjusio asmens surenka pakankamai informacijos, kad galėtų sudaryti veiksmų planą. Nukentėjęs asmuo paprašomas pasirašyti sutikimo formą, kad būtų galima tęsti procedūrą.

Trumpas paaiškinimas dėl galimų procedūros rezultatų

Tuomet savanoris ir koordinatorius išnagrinėja preliminarų veiksmų planą ir numatomi tolesni veiksmai. Nukentėjęs asmuo apie tai informuojamas. Nuo to momento savanoris nuolat ir reguliariai bendrauja su nukentėjusiu asmeniu per visą nukentėjusio asmens atsigavimo nuo nusikaltimo pasekmių laikotarpį.

Victim Support Malta darbuotojų pastangas stebi direktorius, kontroliuojantis darbą ir rezultatus.

■ Paskutinis naujinimas: 08/08/2025

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.